

WYŻSZA SZKOŁA BEZPIECZEŃSTWA
z siedzibą w Poznaniu

AKCEPTUJĘ
DZIEKAN

.....
(pieczęć data i podpis)

SYLABUS PRZEDMIOTU:

Nazwa przedmiotu:	Psychologia agresji i przemocy											
Kod przedmiotu:	B.11.1 F											
Osoba odpowiedzialna za przedmiot:												
Osoby prowadzące zajęcia:												
Wydział:	Nauk Społecznych w Giżycku											
Kierunek:	Psychologia											
Poziom kształcenia:	Studia I stopnia											
Specjalność:	Nie dotyczy											
Semestr realizacji przedmiotu:	4											
Przedmioty wprowadzające:	Emocje i motywacja											
	Osobowość											
Wymagania wstępne:	Student powinien posiadać wiedzę z przedmiotów wprowadzających, podstawowe kompetencje społeczne oraz umiejętności: rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów; wykorzystywania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacji; komunikowania się w języku ojczystym zarówno w mowie i w piśmie; umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi; wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji oraz umiejętności pracy zespołowej.											
Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Rodzaje / forma zajęć											
	Stacjonarne						Niestacjonarne					
	BK						BK					
semestr nr 4	W	C		K	N	Σ	W	C		K	N	Σ
		S	T					S	T			
	20	24	26	25	30	125	14	20	26	15	50	125
Oznaczenie rodzaju zajęć: BK - zajęcia realizowane w bezpośrednim kontakcie nauczyciela ze studentem, N - zajęcia realizowane bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem												
Oznaczenie form zajęć: W - wykład, C - ćwiczenia praktyczne (S - realizowane w sali, T - realizowane w terenie), K- egzaminy, instruktarze, konsultacje, narady, seminaria, zaliczenia, itp.												

Efekty uczenia się:	Symbol (odniesienie do) EPK/EKK/ESK¹	Sposób weryfikacji efektów uczenia się (forma zaliczeń)
Wiedza ² :		

¹ EPK/EKK/ESK – efekty podstawowe uczenia się/efekty kierunkowe uczenia się /efekty specjalnościowe uczenia się (w zależności od semestru, na którym prowadzony jest przedmiot)

² W odniesieniu do praktyk zawodowych w sylabusie nie ujmuje się efektów uczenia się z zakresu wiedzy.

1	Wyjaśnia czym jest agresja i przemoc i jakie pełni funkcje w zachowaniu interpersonalnym, zna podstawowe teorie rozwoju agresji i przemoc, genetyczne i społeczne jej uwarunkowania w toku indywidualnego rozwoju, oddziaływań społecznych, kulturowych i grupowych uwarunkowań sytuacyjnych.	K_W08	Egzamin pisemny, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń
2	Posiada wiedzę psychologiczną o determinantach agresji i przemoc, ma uporządkowaną wiedzę dotyczącą technik pomiaru zachowań agresywnych oraz możliwości ich profilaktyki i terapii	K_W12	Egzamin pisemny, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń
3	Ma wiedzę na temat psychologicznych mechanizmów zachowań agresywnych i przemoc przejawianych przez człowieka w kontekście zmian rozwojowych oraz zaburzeń psychicznych	K_W14	Egzamin pisemny, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń
Umiejętności:			
1	Obserwuje, wyszukuje i przetwarza informacje na temat zachowań agresywnych i przemoc, przy użyciu różnych źródeł oraz interpretowania ich z punktu widzenia psychologii rozwoju człowieka	K_U07	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja
2	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii zachowań agresywnych i przemoc w celu analizy złożonych problemów psychologicznych	K_U14	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja
3	Nazywa rodzaj reakcji agresywnej i przemoc, psychologiczne mechanizmy jej powstawania, rozwój oraz pełniona funkcję obronną, adaptacyjną.	K_U18	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja
4	Wyjaśnia motywy zachowania agresywnego i przemoc oraz określić ich stopień samokontroli istotny w procesie podejmowania decyzji i na gruncie przepisów prawa	K_U20	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja
Kompetencje społeczne:			
1	Ma przekonanie o sensie i wartości oraz skuteczności podejmowania działalności psychologicznej w środowisku, podejmuje trud rozwiązywania trudności zawodowych, odnosi posiadaną wiedzę do podejmowanych przez siebie działań psychologicznych	K_K02	Aktywność na zajęciach, udział w konsultacjach i dyskusji, prezentowanie właściwej postawy
2	Jest przygotowany do merytorycznego wyjaśnienia motywacji zachowania, zwłaszcza agresywnego i przemoc na gruncie terapii, mediacji, procesu karnego czy resocjalizacji.	K_U06	Aktywność na zajęciach, udział w konsultacjach i dyskusji, prezentowanie właściwej postawy
Metody dydaktyczne:	Wykład: konwencjonalny, case study, pokaz, dyskusja		
	Ćwiczenia: praca w grupach, zadania dydaktyczne/problemowe, metody problemowe, zajęcia terenowe, burza mózgów		
	Zajęcia bez bezpośredniego udziału nauczyciela: praca zespołowa (np. prezentacje multimedialne, nagrania audio i wideo, książki, gry dydaktyczne, wizualizacje w postaci tablic, plansze, schematy, foliogramy itd.)		
	Konsultacje		

Treści kształcenia (program wykładów i pozostałych zajęć)		Liczba godzin	
		S	N
Wykłady:			
1	Wykład 1: Co to jest agresja, gniew i wrogość? Zagadnienia: Przykłady, podział, postacie zachowań agresywnych. Agresja, przymus i przemoc – to to samo? Agresja – emocje czy rozum; kierunki poszukiwania mechanizmów agresji	4	2
2	Wykład 2: Biologiczne teorie agresji Zagadnienia: agresja w ujęciu etologicznym, agresja na gruncie teorii ewolucji – socjobiologia; perspektywa genetyki behawioralnej	4	2
3	Wykład 3: Agresja jako instynkt Zagadnienia: Koncepcja Z. Freuda. Neopsychoanalityczna koncepcja agresji i wrogości.	2	2
4	Wykład 4: Agresja jako popęd Zagadnienia: Teoria frustracji-agresji, przemieszczenie i zmiana postaci agresji pod wpływem kary, sygnały wywoławcze wzmagają agresję.	2	2
5	Wykład 5: Agresja jako rezultat uczenia się Zagadnienia: Warunkowanie instrumentalne, modelowanie zachowania.	2	2
6	Wykład 6: Pomiar agresji Zagadnienia: Procedury oraz narzędzia do pomiaru agresji.	2	2
7	Wykład 7: Zachowania agresywne Zagadnienia: Klasyczna klasyfikacja zjawiska – podział zachowań agresywnych, uwarunkowania społecznej akceptacji zachowań agresywnych, przejawy zachowań agresywnych w kontekście interakcji społecznych – asertywność, cyberbullying, mobbing	4	2
RAZEM:		20	14
Ćwiczenia praktyczne:			
Ćwiczenia realizowane w sali (C/S):			
1	Ćwiczenie 1: Czynniki nasilające agresję. Zagadnienia: Genetyczne, prowokacja, pobudzenie emocjonalne, przemoc w masmediach, normy i oczekiwania społeczne – zajęcia praktyczne ze specjalistą.	4	4
2	Ćwiczenie 2: Czynniki osłabiające agresję. Zagadnienia: Katharsis, karanie agresji, złożone interwencje psychologiczne – zajęcia praktyczne, analiza przykładów.	4	4
3	Ćwiczenie 3: Współczesne agresje Zagadnienia: Internet, miejsce pracy, szkoła, rodzina – analiza przypadków.	4	4
4	Ćwiczenie 4: Uwarunkowania agresji wśród młodzieży Zagadnienia: czynniki chroniące i czynniki ryzyka powstawania agresji w okresie dojrzewania, uwarunkowania socjodemograficzne agresji – mit czy rzeczywistość? Oddziaływanie rodziców jako uwarunkowania agresji w dzieci i młodzieży	2	2
5	Ćwiczenie 5: Sytuacja psychologiczna sprawcy, ofiary i świadka przemocy i agresji Zagadnienia: Sprawca przemocy – charakterystyka i typy, ofiara przemocy – typologia; świadek przemocy i agresji	4	2
6	Ćwiczenie 6: Agresja w późnej dorosłości Zagadnienia: zachowania agresywne starzejących się osób, przyczyny agresji seniorów w perspektywie neuropsychologicznej – analiza przypadków	2	2
7	Ćwiczenie 7: Trening zastępowania agresji Zagadnienia: teoretyczne podstawy metody ART oraz praktyczne jej zastosowanie – ćwiczenia praktyczne	4	2
Ćwiczenia realizowane w terenie (C/T)³			
Opis zajęć realizowanych w terenie: Trening zastępowania agresji. Miejsce odbywania się zajęć w terenie: umożliwiające przeprowadzenie zajęć Warunki zaliczenia: Studenci w grupach w praktyce wykorzystują umiejętności związane z formułowaniem i rozróżnianiem czterech rodzajów komunikatów interpersonalnych i wyboru odpowiednich zachowań, odważnego komunikowania się. Radzeniem sobie z osobami		26	26

³ Należy je uwzględnić w przypadku, gdy plan studiów uwzględni zajęcia realizowane w terenie.

agresywnymi z wykorzystaniem umiejętności prospołecznych, kontroli złości, procedury podejmowania decyzji moralnych. Podstawą zaliczenia jest przygotowanie do zajęć, aktywny udział oraz przygotowanie sprawozdania z zajęć			
RAZEM:		50	46
Opis godzin zajęć w formie praktycznej bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem			
Forma kształcenia: trening ART w szkole Liczba godzin: przynajmniej 60% godzin zajęć realizowanych bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem Założenia: sprawozdania i przygotowanie prezentacji z przeprowadzonego treningu ART. Warunki zaliczenia: dostarczenie dokumentacji związanej z realizacją zleconych zadań/pracy przez studenta w wyznaczonym przez prowadzącego terminie		18	30
Forma zaliczenia przedmiotu: (egzamin (ustny/pisemny)/zaliczenie z oceną) ⁴		Egzamin pisemny	
Potwierdzanie poziomu osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się (warunki zaliczenia)			
Zaliczenie z oceną (ćwiczenia)			
Nr efektu uczenia się⁵	Sposób weryfikacji efektów uczenia się (forma zaliczeń)⁶	Kryteria oceny osiągnięcia danego efektu uczenia się (tj. określenie wymagań na poszczególne oceny (6,0; 5,0; 4,5; 4,0; 3,5; 3,0; 2,0))	Forma dokumentu do złożenia w dziekanacie Wydziału
Wiedza:			
1	Zaliczenie pisemne, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Praca pisemna Kolokwium
2	Zaliczenie pisemne, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Praca pisemna
3	Zaliczenie pisemne, kolokwium, zaliczenie ćwiczeń	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Kolokwium
Umiejętności:			
1	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Lista aktywności Lista obecności Praca pisemna

⁴ W odniesieniu do formy egzaminu należy precyzyjnie określić jego formę, tj. ustny czy pisemny.

⁵ Nr efektu uczenia się odnosi się do efektów uczenia się wyszczególnionych w tabeli z efektami uczenia się na s. 1-2.

⁶ Obecność na zajęciach nie stanowi potwierdzenia osiągnięcia żadnego efektu. Jest warunkiem przystąpienia do zaliczenia ćwiczeń.

2	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Lista aktywności
3	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Lista obecności
4	Aktywność na zajęciach, praca w grupie, rozwiązywanie zadań problemowych, udział w konsultacjach, dyskusja	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Praca pisemna
Kompetencje społeczne:			
1	Aktywność na zajęciach, udział w konsultacjach i dyskusji, prezentowanie właściwej postawy	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Lista aktywności Lista obecności
2	Aktywność na zajęciach, udział w konsultacjach i dyskusji, prezentowanie właściwej postawy	Indywidualnie określone przez prowadzącego	Lista aktywności Lista obecności
Ogólne wskazówki do warunków zaliczenia przedmiotu:		<ul style="list-style-type: none"> • Warunki zaliczenia przedmiotu powinny być zgodne ze wskazanym w tabeli z efektami uczenia się (powyżej na s. 1-2) sposobem weryfikacji efektów uczenia się oraz formą zaliczenia przedmiotu. • Każdy sposób weryfikacji efektów uczenia się (formy zaliczeń) wskazany w sylabusie powinien być odpowiednio udokumentowany, a prace zaliczeniowe studentów (lub listy zagadnień/pytań w przypadku zaliczenia ustnego; listy aktywności itd.) wraz z listami obecności i uzasadnieniami wystawienia ocen (na pracach zaliczeniowych) potwierdzające właściwą weryfikację efektów uczenia się powinny być złożone w odpowiednim Wydziale. • W przypadku weryfikacji efektów uczenia się w postaci referatów/esejów/dłuższych prac pisemnych itp. należy w sylabusie podać ich temat/y. • Ocenę końcową z zaliczenia przedmiotu kończącego się egzaminem wylicza się na podstawie procentowego udziału oceny z ćwiczeń i egzaminu w ocenie końcowej. Ocena z ćwiczeń stanowi 40%, a ocena z egzaminu 60% oceny końcowej 	
Literatura:			

Podstawowa (dostępna w bibliotece WSB/bibliotece):		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Doliński D., Błaszczak W. (red.), Dynamika emocji. Teoria i praktyka. Warszawa 2011 2. Hołyst B., Psychologia kryminalistyczna. Warszawa 2009 3. Hołyst B., Wiktymologia. Warszawa 2011 4. Jenkins D.R., Trudny temat? Pornografia, cyberprzemoc, materializm, nieuczciwość, parcie na sukces, depresja, środki odurzające, Poznań 2017 5. Piasecka B. (red.), Agresja- perspektywa psychoterapeutów, Kraków 2017 6. Piotrowicz D., Negocjacje kryzysowe i policyjne. Warszawa 2010 		
Uzupełniająca:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Farnicka M., Liberska H., Niewiedział D., Psychologia agresji. Wybrane problemy, Warszawa 2016 2. Konieczny J., Wawrzynowicz H., Mydlarska J., Psychologia Bezpieczeństwa. Poznań 2011 3. Rosenberg B.M., Porozumienie bez przemocy. O języku życia, Warszawa 2016 		
<p>Zalecana literatura dostępna jest również w polskich bazach e-czasopism i e-książek takich jak libra.ibuk.pl, epnp.pl, depot.ceon.pl, isip.sejm.gov.pl, journals.bg.agh.edu.pl, otworzksiazke.pl, polona.pl, google scholar, zasoby WBN oraz w bazach archiwalnych czasopism specjalistycznych udostępnianych w Internecie. Elektroniczną wersję materiałów dydaktycznych z wykładów i ćwiczeń, instrukcje i objaśnienia do zadań prowadzący mogą umieszczać na uczelnianej platformie e-learning (e-learning.wsb.net.pl).</p>		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		
Forma nakładu pracy studenta:	Obciążenie studenta [liczba godzin]	
	S	N
udział w wykładach	20	14
udział w ćwiczeniach praktycznych realizowanych w sali (S)	24	20
udział w ćwiczeniach praktycznych realizowanych w terenie (T)	26	26
realizacja zajęć praktycznych w ramach godzin zajęć bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem ⁷ (przynajmniej 60% godzin zajęć realizowanych bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem)	18	30
samodzielne studiowanie (przygotowanie do zajęć, egzaminów, zaliczeń itp.) w ramach godzin bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem (do 40% godzin zajęć realizowanych bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem)	12	20
konsultacje, instruktarze, narady, seminaria, egzaminy, zaliczenia	25	15
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	125	125
Punkty ECTS za przedmiot:	5	5
Uwagi:		

Data i podpis wykładowcy:

Data złożenia sylabusu:

⁷ Suma godzin zajęć praktycznych realizowanych bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem oraz przeznaczonych na samodzielne studiowanie studenta powinna stanowić 100% wszystkich godzin bez bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem określonych w planach studiów.